

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin 18 Ağustos 2018 Tarihli Çağrısı

Zamanı Geliyor...

Bazı olayları zorlasan da eğer olgunlaşmadı ise harekete geçirmek mümkün değildir. Yığınların hareketliliği ve tepkisi de böyle bir olgudur. Özellikle bir de yalanlarla, aldatmacalarla gözü boyanmış, yolundan sapıtılmış, manipüle edilmiş yığınlardan söz ediyorsak.

Türkiye'de burjuva partilerine, özellikle de iktidar partilerine oy veren seçmen yığınlarının durumu budur. Gerek ideolojik ve de gerekse ekonomik olarak manipüle edilerek, politik olarak düşmanını "seven" bir özelliğe kavuşturulmuşlardır. Bunda dini duyguların sömürülmesinin de milliyetçi duyguların kabartılmasının rolü vardır. Kamu hazinesini sifıra indirecek kadar karşılığı olmayan ekonomik kaynakların yoksullara aktarılması ile onların gözlerinin kapanmasını sağlamak da vardır.

Ancak, yaşamın gerçekleri acıdır. Alavere dalavere ile yıllarca oyaladığın, gözlerini kamaştırdığın yığınlar yaşamın gerçekleri ile karşı karşıya geldikleri zaman bıçak kemiğe dayanmış demektir. Bugün ülkemizde toplumsal ortam henüz o aşamaya gelmiş değil, ama gidişat böyle sürerse orta vadede toplumsal patlamalara hazır olmalıyız.

Toplumsal patlama, sınıf savaşımının keskinleşmesi ve yükselmesi demektir. Yoksul işçi ve emekçi yığınların örgütlenmesi, sokağa inmesi ve ellerine ne geçirirlerse o araçlarla devletin kolluk güçlerinin karşısına dikilmesi demektir.

Partimiz, TKP, işçi, emekçi ve yoksul yığınlar içinde bundan sonra da bugüne kadar çalıştığı gibi bıkmadan ve usanmadan, sabırla çalışarak, sınıf savaşımının yığınları kavrayacağı dönemlere hazırlıklı girmektedir. Bu konuda her anlamda eksiksiz olduğumuzu iddia edemeyiz. Ancak yolumuz doğru, ve eksikliklerimizi örgütlerimiz ve kadrolarımız biliyor. Parti çevremiz eksikliklerini ölçebilecek ve görebilecek düzeyde. Şimdi bu eksikliklerimizi tamamlama zamanı.

Emekçi ve Yoksul Halklarımızı Soğuk ve Aç Bir Kış Beklemektedir! Zamlara, Hayat Pahalılığına, İşsizliğe, Yoksulluğa ve Baskılara Karşı Örgütlenelim!

MHP destekli AKP-SARAY Rejimi manipülatif 24 Haziran seçimleri öncesi ekonomik alanda sıkı sıkıya sıkıldığı vidaları gevşetmeye başladı. Kendilerini Türkiye halklarının umudu olarak ilan eden iktidar çetesi halk düşmanı yüzünü daha fazla gizleyemedi. TL'nin yabancı para birimleri, özellikle ABD Dolar'ı ve Avro karşısında değer kaybetmesi halklarımıza doların değer kazanması olarak yutturulmaya çalışılıyor. Değer kaybeden Türkiye Cumhuriyeti'nin ekonomisidir.

İktidar ekonomik krizin yükünü işçi sınıfımızın ve emekçi halklarımızın sırtına yüklemeye çalışacak. Temel besin maddelerinden başlamak üzere, enerji, kira, ulaşım gibi bütün yaşamsal kalemlerde yüksek bir zam furyası ile karşı karşıya kalınacak. İlk zamlar fiyatlara yansımaya başladı.

Türkiye'de çözemeyecekleri en büyük sorun kendi yarattıkları sorunlardır. 16 senedir ülkede satmadıkları kamı malı bırakmayanlar, tarım ve hayvancılık alanında gerçekleştirdikleri talan sonunda temel besin maddelerinde dahi halklarımızı ABD doları ile ithal edilen ürünlere mahkum ettiler. Unluk buğdaydan, fasulye, mercimek, nohut ve mısıra kadar temel kuru bakliyatlar, et ve mamülleri döviz ile yurt dışından gelmektedir. Enerji açısından ülke dövizle alınan petrol, doğal gaz ve elektriğe bağımlıdır. Araç yakıt fiyatlarından, evlerimizdeki ısınma ve aşımızı pişirdiğimiz doğalgaza kadar her önemli kaleme zam gelmektedir. Bu zamların sonu olmayacaktır. Emekçi ve yoksul halklarımızı soğuk ve aç bir kış beklemektedir.

Sendikaları, demokratik, sosyal ve ekonomik alanda örgütlenen dernekleri, oda ve birlikleri, hemşehri derneklerini, tüm sosyal alanda faaliyet gösteren kurum ve kuruluşları hareket ettirmeye, üye tabanlarını bilgilendirmeye ve üzerimize çığ gibi gelen bu felakete karşı örgütlenmeye çağırıyoruz.

Tüm yoldaşlarımızı, parti örgütlerimizi ve parti çevremizi, tüm TKP'lileri yaşadıkları ve çalıştıkları tüm alanlarda işçi sınıfımıza, emekçi halklarımıza, yoksullara, işsizlere ve emeklilere yönelik aydınlatma çalışması ve örgütlenmeyi hızlandırarak genişletmeye çağırıyoruz.

Genç kadın ve erkekleri, genç işçileri ve öğrencileri, genç işsizleri buldukları her alanda zamlara, hayat pahalılığına, işsizliğe, yoksulluğa ve baskılara karşı örgütlenmeye çağırıyoruz.

Bu felaket, ara malları üreten, dövizle hammadde alarak TL ile satış yapan küçük ve orta sanayiici zora girdikçe daha büyük sonuçlar doğuracaktır. İşten çıkarmalar artacak ve toplu işten çıkarmalara dönüşecektir. Büyük tekel kazançlarından edebilecekleri zararların yükünü işçilerin sırtına yıkacak, sosyal hakları daha da kısacak, parasız izin uygulayacak ve tenkisatlara yönelecektir.

Onun için gün, zaman yitirmeden çalışmalarımızı etkinleştirme, geliştirme ve güçlendirme zamanıdır. Unutmayalım, halk düşmanlarının oyunlarına ancak onların yarattıkları sorunların muhatabı olan geniş işçi, emekçi ve yoksul kitleleri son verebilir.

Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
18 Ağustos 2018

MARKSÇI - LENİNCİ PARTİ'NİN EĞİTİM NOTLARI

Düzenleyen: Hikmet BALKAN

DİYALEKTİK MATERİYALİZM

(İKİNCİ BÖLÜM)

Önceki bölümde diyalektiğin en genel ve en önemli kanununu ele almıştık, KARŞITLARIN BİRLİĞİ KANUNU, diğer ifadeyle tüm şeylerin kutupsal birliği kanununu... Bu bölümde ise diyalektiğin ikinci temel kanununu olan YADSIMANIN YADSIMASI kanununa, yani karşıtlar halinde gelişme kanununu ele alıyoruz... Bu kanun, düşünme sürecinin en genel kanunudur. Anlaşılır olması açısından birkaç örnek verelim, ardından da neye dayandığını ve karşıtların birliği kanunuyla bağlantısının ne olduğunu inceleyelim. Antik felsefede bu kanundan söz edilir. Ama kanunu en kapsamlı geliştiren HEGEL olur.

Bu kanun şeylerin tüm hareketleri ve değişimleri için, ayrıca gerçek şeyler ve bunların aklımızdaki görüntüleri, yani kavramlar için geçerlidir. Bu kanuna göre tüm şeyler ve kavramlar hareket eder, değişir ve gelişir, her şey süreçlerden oluşur. Şeylerin sabitliği görelidir ve sınırlıdır; hareketleri, değişimleri veya gelişimleri mutlak, sınırsızdır. Bir bütün olarak dünyada mutlak hareket ve mutlak durgunluk çakışmaktadır. Önermenin bu kısmının, yani bütün şeylerin süreçler olduğunun, her şeyin aktığını antik filozof görmüştü.

Yadsımanın Yadsınması Kanunu her şeyin değiştiği veya süreçlerden oluştuğu önermesine nazaran daha özel bir içeriğe sahiptir. Bu kanun değişikliklerin, hareketlerin veya gelişmelerin en genel şekli hakkında da bir şeyler anlatır. Bir kere, tüm hareketler, gelişimler ve değişiklikler karşıtlıklar veya zıtlıklar halinde, yani bir şeyin yadsınmasıyla gerçekleşir. Bu nedenle yadsımdan söz edilir. Yadsımdan reddetmek demektir. Kavramların değişimi bu şekilde ifade bulur. Şeylerin gerçek hareketi akılda kavramsal düzeyde yadsıma olarak görünür. Bir başka deyişle, yadsıma şeylerin hareketinin veya değişiminin akılda en genel şekilde temsil edilmesidir. Sürecin ilk safhası yadsımadır. Değişimin kaynağı olan şeyin yadsınması da şeylerin karşıtına dönüşmesi kanununa tabidir. Yadsımanın kendisi de yadsınır. Bu yüzden yadsımanın yadsınmasından söz ediyoruz.

Örneklerle verince konu daha iyi anlaşılacaktır. Yadsımanın yadsınması hem düşüncede hem de gerçeklikte mantıken olumlu bir sonuç verir. Yadsıma, yani olumsuzlama ile olumlama iki karşıt kutupta bulunan kavramlardır. Olumlamanın olumsuzlanmasıyla yadsıma ortaya çıkarken yadsımanın yadsınmasıyla olumlama ortaya çıkar. Evet! yadsıdığımızda hayır elde ederim: İlk yadsıma. Hayır! bir kez daha yadsırsam evet elde ederim: İkinci yadsıma. Sonuç olumlu bir şeydir. Demek ki olağan dilde bile çifte yadsımadan bir olumlama ortaya çıkar. Ama diyalektikteki çifte yadsımadan eski ve özgün olan şey tekrar oluşturulmaz -işte ayırt edici özelliği de buradadır- yani başlangıç noktasına geri dönülmez, aksine yeni bir şey ortaya çıkar. Süreci başlatan şey ya da durum daha üst düzeyde yeniden oluşur. Çifte yadsıma sürecinden özgün niteliklerin korunduğu ve genişletildiği başka özellikler, yeni bir şekil ortaya çıkmıştır.

Yeninin Eskiden Doğuşu Kanunu'nu düşünelim. Bu kanun ayrıca düşüncenin bir kanunu olması bakımından da özel bir formülasyona sahiptir. Düşüncenin kanunu olarak şu biçimi alır: Çıkış noktası olumlu önerme, yani tezdır. Bütün düşünme biçimleri herhangi bir önerme ya da iddiayla başlar. Bu önerme yadsınır veya karşıtına dönüşür. İlk önermeyi yadsıyan bu ikinci önermeye karşıt ya da antitez denir. Bu ikinci aşamadır. İkinci önerme, yani antitez bir kez daha yadsınır ve bildiğiniz gibi üçüncü önerme, yani sentez elde edilir; sentez de, tezin ve antitezin yadsınmasıyla daha üstün, olumlu bir önermeye ulaşılmasıdır.

Bu noktada iki türlü yanlış yoruma ya da çarpıtmaya karşı dikkatli olmak zorundayız.

Tez ve antitez diyalektik olarak son önermede, yani sentezde birleştirilir. Diyalektik birleşme, iki karşıt şeyin karşılıklı olarak dışlanan nitelikleri ortadan kaldırdıktan sonra kalan özelliklerinin salt toplamıyla karıştırılmamalıdır. Diyalektik gelişme bu şekilde gerçekleşmez, çünkü burada karşıtlar birbirine karışır veya yok edilir, gelişme de engellenir. Diyalektik gelişmenin temel özelliklerinden biri yadsımlarla gerçe-

kleşmesidir ve bu yadsımlar kaçınılmazdır. Yadsıma olmadan ne süreç, ne gelişme, ne de yeninin ortaya çıkışı söz konusu olabilir. Bu yadsıma toplumda eskiyi ortadan kaldıran mücadelede kendini ifade eder. Hatalı ya da sahte diyalektik, eskiyle yeni arasında bir iletişimin, bir uzlaşma çabasının olduğunu iddia eder: Eskiye ortadan kaldırmadan, eskiyle birleştirilmeye çalışılır. Ama şunu da hemen ilave etmek isteriz: Her uzlaşma mücadelenin yadsıması değildir. Bir uzlaşma bile mücadele aracı olabilir.

Gelişmenin diyalektiğinin bu şekilde yanlış anlaşılmasının altında, yadsımanın birliğin temel faktörü olarak rol oynadığının unutulması yatmaktadır. Ama tersi bir yanlış yorumlama da vardır: Gelişme sürecinden ortaya çıkan yeninin, eskiyi yadsımla ya da ortadan kaldırmakla kalmayıp aynı zamanda kendi içinde barındırdığı gerçeği göz ardı edilir. Bu duruma dikkat edilmezse Fransız filozof Bergson'un felsefesinde olduğu gibi, gelişim diyalektiğinin çarpıtılmasıyla karşı karşıya kalır insan. Bergson'da gelişme kavranmaz mistik bir sürece dönüşür, eskiyle yeni arasındaki ilişkiler salt karşıtlık olarak kavranır, aynı anda özdeşlik olarak kavranmaz.

Bergson'un diyalektiği kavrayışındaki temel hata, gelişme yoluyla eski olandan çıkan yeninin yalnızca eskinin karşıtı, yadsıması olmadığının, onu doğuran eskiyle ortak bir şeye sahip olduğunun gözden kaçmasıdır. Bergson'un bu düşüncesi takip edildiğinde, kendi kendini iptal ettiği görülür. Tek bir yadsıma türünde yadsınan şey gelişmenin doğurduğu şeyle artık ilgili değildir. Bu da tam veya kayıtsız şartsız yadsıma, yani imhadır. Bir şeyi tam olarak yadsıdığımızda onu yok ederim, ama o zaman da gelişme tamamen durur. Bergson' da olduğu gibi gelişme sınırlarının ötesine itildiğinde, mutlak kılındığında karşıtına, yani hareketsizliğe ya da gelişmeden yoksunluğa dönüşür. Diyalektik süreçteki yadsıma mutlak, kayıtsız şartsız veya tam değil, koşullu, görelidir veya kısmidir. Diyalektik açık ve somut yadsımayla ilgilidir. Diyalektiğin ilk çarpıtılması, yani yadsımanın dikkate alınmadığı çarpıtma, diyalektiğin oportünist çarpıtılması olarak adlandırılabilir. Biraz önce sözünü ettiğimiz, yeninin eskiyle hala ilgili olduğunun göz ardı edildiği ikinci çarpıtmaya diyalektiğin anarşist çarpıtması denebilir. Diyalektiğin bu iki birbirine zıt çarpıtması, yani oportünist ve anarşist çarpıtması ortaya çıkan sonuç açısından, yani gelişmeyi ortadan kaldırmaları açısından birbirinin aynısıdır. Oportünist çarpıtma gelişmenin hareket ettirici gücü olan yadsımayı ortadan kaldırarak, anarşist çarpıtma da karşıtlıklar arasındaki bağlantıyı ortadan kaldırarak gelişmeyi yok eder.

Bu genel ve soyut konuyu daha iyi anlatabilmek için örnekleyelim: Bir piriğin tanesini ele alalım. Bu piriğin tanesiyle bir gelişme süreci başlatılır. Bunu nasıl yaparız? Sulu veya kuru piriğin tarımı yapmamıza bağlı olarak piriğin tanesini toprağa veya suya koyarız. Toprakta neler olur? Toprakta piriğin tanesinin ilk yadsınması gerçekleşir. Yok olur ve bu nedenle piriğin bitkisi gelişir. İlk yadsıma: Piriğin tanesi yok olup bitkiye dönüşmüştür. Bu sırada ilk piriğin tanesi yok olmuştur. İkinci adım piriğin bitkisi sayesinde atılır. Piriğin bitkisi büyür ve sonunda tekrar piriğin taneleri üretir ve bu noktaya ulaştığında, yani piriğin tohumları, piriğin taneleri ürettiğinde bitki yok olur. İkinci yadsıma: Piriğin bitkisi yok olmuştur ve tane tekrar oluşmuştur, ama eski piriğin tanesi değildir, yeni piriğin taneleridir, tek bir piriğin tanesi değildir, çok sayıda ve büyük olasılıkla da eski niteliğe sahip değildir, yeni özellikleri vardır. Üremeye ilgili bu küçük değişiklikler genellikle önemsiz ve değişkendir. Bunların birikimi ve pekişmesi sayesinde, Darwin'in teorisine göre, eski türlerden yenileri oluşur. İşte burada yadsımanın yadsınmasını gözlemleyebileceğimiz bir süreç vardır. Çifte yadsıma ilk çıkış noktasını yeniden oluşturur, ama daha yüksek bir basamakta ve başka bir nicelikte. Bergson'un diyalektik çarpıtmasının burjuvazinin şu anki tarihsel konumuyla yakından ilişkili olduğunu anlaşılmış olur. Rasyonel diyalektik burjuvazinin yok oluşunun kaçınılmazlığına işaret eder. Bergson'un mistik veya tahrif edilmiş diyalektiği, tarihsel meşruluğu ortadan kaldırıp yerine hiçbir şeyin olanaksız olmadığı mucizeyi, keyfiliği ve anlaşılabilirliği koyar.

Biraz önce sözünü ettiğimiz örnek üzerinden diyalektiğin iki yanlış yorumunu veya çarpıtmasını da ele alalım Bergson'un çarpıtması veya diğer bir deyişle anarşist çarpıtma şöyle gösterilebilir: Diyalektiğin kanunu piriğin tanesinin yadsınmasını talep eder. Bu yadsıma daha eksiksiz bir biçimde yapılabilir. Piriğin tanesini toprak yerine bir havana koyup

MARKSÇI - LENİNCİ PARTİ'NİN EĞİTİM NOTLARI

ezebilirim. Neticede piriñ tanesi öyle eksiksiz yadsınmıştır ki artık bir gelişme gerçekleşmez. İlk çarpıtma budur. Buradan da anlaşılacağı üzere, her şeyin kendine has bir yadsıması vardır ve ancak o şeyin doğasına uygun olan yadsıma belli bir gelişme süreci başlatabilir. Diyalektiğin ikinci türden, yani oportünist çarpıtması yadsımanın görmezden gelinmesidir. Piriñ tanesini verdiğimiz kişi, tane " kendi kendine" gelişebilir deyip onu ne ezer ne de toprağa gömer. Masanın üstünde bırakır. Bunun sonucunda tane gelişip bitki olamaz. Neticede masanın üstünde ölüp gidecektir. Bu iki karşıt diyalektik çarpıtma aynı sonucu doğurmuştur. Gelişme meydana gelmez ve nesne yok olur. Buna karşın, gelişme sürecini başlatma amacıyla bir şeyi yadsırsam o şey hem yok olur ve hem de aynı anda yeni, daha üstün bir şeye dönüşür. Şimdi toplumsal veya ekonomik düzenlerin tarihinden ikinci bir örnek verelim. Bildiğimiz ilk üretim tarzının ilkel komünizm olduğunu biliyoruz, yani küçük bir insan grubunun önemli üretim araçlarına ortak sahip olması. Bu ilkel komünizm tüm toplumsal gelişmenin çıkış noktasını, tezini, temelini oluşturur. İkel komünizm ortadan kaldırılır, yadsınır, olumsuzlanır. Ortak üretim araçları mülkiyeti ve ortak üretim yerine sırasıyla özel üretim, köle ekonomisi, feodal üretim, basit meta üretimi, en sonunda da kapitalist üretim geçer. Bu antitezdir. İkel komünizmin olumsuzlanması, çeşitli tarihsel şekillerde özel üretimdir. Sonra üçüncü aşama gelir: Özel üretim yadsınır, ortak mülkiyet ve komünizm daha yüksek bir seviyede yeniden kurulur. Bu çifte yadsımayla gelişme daha yüksek bir seviyede çıkış noktasına geri döner. Kapitalist üretimden doğan sosyalist ya da komünist üretim artık ilkel komünizm değildir, çok daha yüksek bir gelişme evresindeki, kapitalizmin teknolojik başarılarını da devralmış olan komünizmdir. İnsan artık ilkel komünizmde kendisine hükmeden doğaya hükmediyor. Ayrıca modern komünist toplumun kapsamı da ilkel komünist toplulukların kapsamından çok daha geniştir - ilkel komünizm en fazla birkaç topluluğu tek bir ekonomik birim içinde birleştirebilirken, modern sosyalizm veya komünizm bütün dünya ekonomisini kapsamaya uygundur. Ama ilkel komünizm modern komünizm içinde barınmaya devam eder. Üretim araçlarının ortak mülkiyeti yeniden sağlanmıştır. Kapitalizm komünizmde olumsuzlanmış, ortadan kaldırılmıştır.

Ancak bu olumsuzlama mutlak ve soyut değil, göreceli, somut ve koşullara bağlıdır. Gerek kapitalist teknoloji gerekse kapitalizmin ürettiği fabrika içindeki işbirliği korunmaktadır. Son olarak, diyalektiğin iki çarpıtılmasına değinelim.... Sosyalizme ulaşmak için kapitalizmi ortadan kaldırma veya yadsıma zorunluluğunu göz ardı eden ilk çarpıtma, reformist veya oportünist görüş olarak bilinir. Diyalektiğin bu alandaki ikinci çarpıtılmasında, kapitalizmin unsurlarının sosyalizmin inşası için devralındığı göz ardı edilir; bu da anarşist görüştür. Çarpıtmalardan birine diyalektiğin oportünist çarpıtması diğerine de anarşist çarpıtması denmesinin sebebi budur. Tarihsel deneyim bu iki çarpıtmanın birbirine dönüştüğünü ve birbirinin yerini aldığını göstermektedir.

Peki yadsımanın yadsınması kanununun kaynağı nedir? İlk kanunumuzla, yani karşıtların birliği kanunumuzla bağlantısı nedir? Bu kanunun karşıtların birliği kanunuyla doğrudan bağlantılı olduğu açıktır. Yadsımanın yadsınması kanunu, süreç olarak, zaman içinde, yani ardeşiklik içinde bir işlem olarak karşıtların birliğidir. Karşıtların Birliği süreç olarak düşünüldüğünde yadsımanın yadsınması kanununu, başka bir ifadeyle, karşıtlık yoluyla gelişme kanununu doğurur. İlk önerme, yani karşıtların birliği kanunu, yapısal ya da statik varlık açısından şeylerin en genel ilişkilerini temsil eder. İkinci önerme olan yadsımanın yadsınması ise süreç olarak, yani dinamik bir biçimde şeylerin ilişkilerini temsil eder. İki önerme de birbirine öyle bağlıdır ki her süreç için, her şey için aynı anda ve aynı ölçüde geçerlidirler. İki önerme iç içe geçmekte, ayrılmaz bir bütün oluşturmaktadır. İlk önerme dünyanın boylamasına bir kesitini sunarken ikincisi enlemesine bir kesitini sunar.

***

Şimdi diyalektiğin üçüncü ilkesine, yani NİCELİĞİN NİTELİĞE VE NİTELİĞİN NİCELİĞE dönüşümü ilkesini inceleyelim. Bu ilkeye göre bir şeyin veya şeylerin salt çoğalması nitelikte, yani özelliklerde değişime yol açmaktadır ve tersi, yani niteliksel bir çoğalmanın nitelikte bir değişime yol açtığı da doğrudur.

Açıklama için konuyu örnekleyelim. İlk örnek fizik alanından: Suyu ele alalım. Suyun belli bir sıcaklığı vardır ve bu sıcaklığı belli bir noktaya

kadar yükselttiğinizde gitgide ısınan su değil, buhar elde edersiniz. Ters durumda, yani sıcaklığı belli bir noktaya kadar düşürdüğünüzde gitgide soğuyan su değil, buz elde edersiniz. Moleküllerin hızı niceliksel olarak düştüğü için su donar. Sıcaklık en küçük parçacıkların, yani moleküllerin hareketinin bir ifadesidir; molekül hareketinin niceliğini, bir başka ifadeyle moleküllerin hareket etme hızını düşürseniz belli noktalarda özellikler de değişir: gaz halinden sıvı hale, sıvı halden katı/ donmuş hale. Yine ancak molekül hareketini niceliksel olarak değiştirerek buzu suya veya suyu buhara dönüştürebilirsiniz.

Niceliğin niteliğe dönüşümü yasaasının en güzel örneğini bugün atom araştırması sunmaktadır. Kimyasal element atomlarının çeşitli nitelikleri daha küçük bileşenlerinin, yani elektronların basit sayısal nicelikleriyle ilişkilidir. Bir başka örneği zooloji ve botanikten verelim. Nihayetinde tüm bitki ve hayvanların küçük temel birimlerden, yani hücrelerden oluştuğunu biliyorsunuz. Her canlı bir veya birkaç küçük hücrenin gelişimiyle, çoğalmasıyla ortaya çıkar. Yani canlıların çeşitlilikleri hücrelerin niceliğine dayanır. Hücre miktarını artırırsam başka özelliklere, başka bir şekilde, vs. sahip başka canlılar ortaya çıkar. Tersine bir süreç de yaşanabilir: Bir canlıdan belli sayıda hücre çıkarıldığında fazla zarar görmeyecektir. Aynı canlı olmayı sürdürecektir. Ama belli bir eşiği aşarsanız bu durum canlıya zarar verecektir. Bir insanın saçlarını keserseniz, tehlikeli bir durum oluşmaz, ama bir kolunu veya bacağını keserseniz niteliksel değişim yaratırsınız. Büyük olasılıkla insan ölüp gidecektir. Bir insandan bir miktar kan alabilirsiniz; ama belli bir düzeyi aşarsanız ölüme yol açarsınız: niteliksel değişim.

Siyasal iktisattan bir örnek alalım. Siyasal iktisatta bir miktar paranın ancak belli bir asgari tutara ulaşırsa sermaye olarak işe yarayacaktır. Örneğin, 50 TL sermaye değildir, 50.000 TL belli koşullarda sermaye olarak işe yarayabilir. Salt niceliğin değiştirilmesiyle bir para tutarı sermayeye dönüşebilir, başka özelliklere bürünür, başka bir etkiye sahip olur, nitelik değiştirir. Sermaye yoğunlaşma ve merkezileşme yoluyla büyüdüğüde niteliksel bir dönüşüm gerçekleşir: Tekelci sermayeye doğru bir dönüşüm yaşanır. Tekelci sermayenin bütün bir kapitalist sermaye dönemine, yani emperyalist döneme hükmettiğini siyasal iktisat kanıtladı.

Tersi: Tekelci kapitalizme, yani belli nitelikteki bir sermayeye sahip olduğunuz anda bu yeni nitelik niteliksel oranlarla ve özelliklere dönüşür. Tekelci sermaye tekeli olmayana nazaran daha yüksek bir kar oranı elde eder. Tekel fiyatları genellikle serbest rekabettekinden daha yüksektir.

Şimdi, bu üçüncü diyalektik ilkenin ilk iki ilkeyle ilişkisinin ne olduğunu sorgulayalım.... Burada da niceliğin niteliğe ve niteliğin niceliğe dönüşümü kanununun karşıtların birliği ilkesinin özel bir uygulamasından ibaret olduğu anlaşılıyor. Nitelik ve nicelik kutupsal karşıtlıklardır. Nitelik ortadan kaldırılan nitelik, nicelik de ortadan kaldırılan nitelik. Elinizde bir elma, bir armut ve bir erik varsa, bu üç de farklı niteliklere sahiptir. Ancak farklı nitelikleri olumsuzladığınızda veya soyutladığınızda bu üçünü toplayabilirsiniz. Bir elmayı, bir armudu ve bir eriği toplayamam, ancak üç meyve olduklarını söylersem onları toplayabilirim. Demek ki olumsuzlanan nitelik nitelik, olumsuzlanan nitelik nitelik.

Bu karşıtlıklar her şeyde mevcuttur. Her şey belli bir boy, miktara veya dereceye, aynı zamanda da belli özelliklere sahiptir. Tüm şeyler gerek niteliğe gerekse de niceliğe sahiptir. Karşıtlar olarak iç içe geçerek, birbirlerine dönüşürler...

Böylece diyalektiğin sonuna geliyoruz. Elbette bu temel ilkelerle diyalektikçe baştan sona egemen olduğunuzu düşünmemeliyiz. Önemli olan verilen formülü ezberlemek değildir, tersine, şeylerin ve düşünmenin diyalektik doğasını kavramaktır. Diyalektik düşünme sihribazlık değildir. Ayrıca herkesin doğuştan sahip olduğu bir şey de değildir. Öğrenilmesi ve alıştırma yapılması gereken bir düşünme tarzıdır. Diyalektik düşünmenin en genel özelliği şeylerin ilişkileriyle birlikte, yan yanalık ve ardeşiklik bağlamları içinde, değişimleri içinde izlenmeleridir.

Önümüzdeki iki bölümde materyalist tarih ele alınacaktır. Materyalist tarih daha kolay anlaşılacaktır; çünkü o kadar soyut değildir, genel yön-temin belli bir materyale, yani tarihe uygulanmasıdır.

(KAYNAK:1927 yılında Moskova Üniversitesinde çeşitli ülkelerden gelen bir grup militana Alman komünist A. Thalheimer Diyalektik Materyalizm dersleri verir. Yazı bu derslere sadık kalınarak düzenlenmiştir.)

Lenin Köşesi

LENİN ve PRAWDA Gazetesi Parti İnşası İçin Bir Gazete

Lenin açısından basının işlevi, burjuvazi açısından basının rolünden çok farklıydı. "Gazete sadece kolektif bir propagandist ve kolektif bir ajitator değil, aynı zamanda kolektif bir örgütleyicidir" tespitini Lenin "Ne Yapmalı?" eserinde yapıyordu. Lenin'in burada söz konusu ettiği organizatör herhangi bir organizatör değildir. Lenin açısından organizatör, eylem içinde olan, güçlü bir aktör olarak politik gelişmelere ve gerçekliklere müdahale edebilecek yetenekte olan ve toplumu temelden değiştirmeye kadir olan Parti'dir.

Peki, bir kaç yüz kişiden oluşan bir örgütün yayınladığı bir gazete nasıl yüz binleri, milyonları etkileyebilecek nitelikte olabilecekti? Bu soruya doğru yanıtı verebilmek için türkçe anlamı GERÇEK olan PRAWDA gazetesinin 1912 ile 1914 yılları arasında Lenin'in yönetici sorumluluğunda yayımlandığı dönemi incelemeliyiz.

Geçen sayımızda incelediğimiz İSKRA (= KIVILCIM) gazetesi yüzlerce okuyucuya ulaşan bir işçi gazetesiydi ve göçmenlik ile sürgünde dağılmış Marksist örgütlenmeleri birleştiren bir niteliğe sahipti. PRAWDA (= GERÇEK) ise yine işçiler için, işçilerin hazırladığı gazetesi olmakla birlikte, solcu aydınların da katkı ve destekleriyle yayınlanıyordu. Lenin için işçilerin kendilerine ait bir gazetelerinin olması bir zorunluluktur. "Ne Yapmalı?" eserinde şöyle yazıyordu; "Günümüz Avrupasında, politik bir organa sahip olmayan bir hareketin politik bir nitelik kazanması mümkün değildir."

1910'lu yılların yüz yılının başında işçi hareketlerinin uyanışı ve öğrenci hareketlerinin radikalleşmesi söz konusuydu. 1911, 1 Mayıs'ında 400.000 işçi hareketlendi. Bolşevikler müdahil olmaya karar verdiler. Ocak 1912'de Menşevikler ile aralarındaki bölünme derinleşince Bolşevikler PRAWDA'yı resmi yayın organları haline getirdiler. Redaksiyon St.Petersburg'a yerleşti ve Rus işçi hareketinin en dinamik merkezinde Lenin'in yönetiminde 5 Mayıs 1912'de ilk sayısı yayımlandı.

PRAWDA yayın yaşamına başlamadan 15 gün önce Sibiryada Lena bölgesinde, 6000 grevci maden işçisi devletin güçlü baskısı ile karşılaştı ve ardında yüzlerce ölü ile yaralı bıraktı. İşçiler arasında kin ve nefret o derece ateşlendi ki, ülke çapında 300.000 işçi ve emekçi protesto ve dayanışma eylemlerinde yer aldı. PRAWDA, somut durumun ehemmiyetini doğru değerlendirerek birinci sayısında fabrikalarda ve Lena bölgesi maden işçileri arasında abone kazanmak için etkin bir kampanya başlattı.

PRAWDA Bolşeviklerin çıkardığı ilk legal gazeteydi. Satış fiyatı 2 Kapık (= Kuruş) idi, dört sayfaydı ve içeriğinde ekonomik yazılar, işçi hareketi üzerine makaleler, grev haberleri ve işçilerin günlük yaşamları ile ilgili yazılar vardı. İlk sayısında iki tane de proleter şiir basılmıştı.

PRAWDA, kapitalist sistemin sömürücü karakterini ve Çar'ın otoriter yönetimini hedef alıyordu. Aynı zamanda binlerce işçiyi ekonomik ve sendikal mücadeleden, politik mücadeleye dönüştürmek için eğitiyordu. Gazete ajitasyonunu, parlamentodaki işçilerden yola çıkarak, onu Marksist eğitim ile birleştirerek, ulusal ve uluslararası durumun izahı üzerine oturtuyordu. Aynı zamanda büyük politik kampanyalar ile işçilerin öfkelerini örgütlü kanallara akıtmaya yönlendiriyordu. Örneğin, PRAWDA Gazetesi'nin 1912 yılında ana kampanya konusu "Tüm işçiler, emekçiler ve çalışanlar için Emeklilik Hakkı!" idi.

PRAWDA'nın Omurgası: MUHABİRLER

Lenin, bir ABD gazetesi olan, yarım milyon abone sahibi, kentsel ve kırsal alandan kadın ve erkek işçilerden yüzlerce muhabiri olan, "Appeal to Reason" (= Sağduyuya Çağrı) gazetesini örnek alıyordu. Gazetenin kullandığı basit ve popüler dil çok çabuk yaygınlaşmasını sağlamıştı. Lenin bu örneği bir "Reçete" gibi Rusya'nın politik yapısına uyarlayarak, işçilere sınıf bilinci kazanmaları için içeriğinde düşündürücü ve basit yazılar içeren bir gazete hedefliyordu. Lenin basına stratejik amacı devrimci bir partiyi inşa edecek bir araç ve silah gözüyle bakıyordu.

Rusya'nın her köşesinden günde 40'a yakın yazı geliyor ve artık tanınırlığı olan "Muhabirlerimizden Haberler" üst başlıklı (rubrikli) sayfalarda yayınlanıyordu. Aynı süreçte PRAWDA'nın yayını finansal olarak destekleyen 500'den fazla Grup oluştu. İşçi Muhabirleri, işçilerin sömürülme pratiklerinden örnekleri, seçim kampanyalarını, fabrika yaşamı ve günlük yaşamda karşılaşılan ve tüm halkları ilgilendiren ve etileyen konularda haberler yolluyorlardı. Bu yazılar gazetenin omurgasını oluşturuyordu.

Rus işçileri Bolşevik Gazete PRAWDA'yı "bizim günlük ajandamız, not defterimiz" olarak nitelendiriyorlardı. İlk sayı 25.000 tiraj ile yayınlanırken, takip eden haftalarda tiraj 60.000'i aştı. Fabrikalar arasında abone kampanyaları yaratıcı rekabeti içeren bir yarış haline dönüştü.

Gazetenin "İşçilerin İş ve Yaşamları" üst başlıklı sayfalarında muhabirlerden gelen sömürü ve baskı haberleri yer alıyordu. Eylemler ve yürüyüş duyuruları, 8 Mart Kadınlar Günü hazırlıklarına yer veriliyordu. PRAWDA aynı zamanda işçileri örgüt, sendika ve kadın grupları kurma konularında cesaretlendiriyor ve yönlendiriyordu.

Lenin, ilerleyen süreçte gazetenin Moskova, Ural, Ukrayna ve diğerleri gibi bölgesel baskılar ile yayınlanmasını ve örneğin "Sendikalar" konulu EK'ler içermesini ön görüyordu. Lenin devrimci basının işlevi konusunda çok heyecanlıydı. Sadece haberler ve yorumlar ile ilgili küçük notlar yazmıyor, kapitalist sistemin nasıl aşılacağına ilişkin yolları ve koşullarını içeren basit yazılar kaleme alıyordu. Bazı yorumlar ile ilgili eleştiriler yazıyor, kimi haberler ile ilgili görüş yazıyor ve mültecilik yıllarında ülkedeki redaksiyon ile düzenli yazışarak haberleşiyordu.

PRAWDA'nın sayfalarında okunabilen bilgi içeren yazılar, yığınların duyarlılığına işaret eden ve hareket olanaklarını içeren konularda bilimsel bilgiler içeriyordu. Lenin PRAWDA'nın bu özelliğini "Yarım yıllık çalışmamızın sonuçları - 1912" yazısında şöyle özetlemişti; "İlk defa bize işçi sınıfı ile ilgili değişik konularda ve işçilerin yaşamı ile ilgili ulaşan detaylı bilgilere doğrudan sahip olduk." İşçi Muhabirleri proletaryanın içinde bulunduğu durumu yansıtan sensörler gibiydi.

Sansür ve "Çelik Kasalar"

İddianameler, aktivistlerin tutuklanmaları, para cezaları ve açılan davalara karşın gazete Pazar hariç her gün yayınlanıyordu. Çar sansürünü aşmak için sekiz kez adı değiştirilmek zorunda kalındı. Bir çok işçi günlük yevmiyelerini gazeteye, neredeyse günlük olarak kesilen yüksek para cezalarını karşılamak için bağış olarak "Çelik Kasalar" a yatırıyorlardı. Bu bağışlar temel ve öncü iş kollarında işçilerin gazeteyi kendi gazeteleri olarak sahiplenmelerinin belgesiydi.

Çar'ın polisinin gazeteye karşı tatbikatları ve güçlü karşı kampanyaları alınan tüm önlemlere rağmen son bulmadı. En sonunda I.Dünya Savaşı başladıktan sonra Leninci gazete bizzat Çar'ın emriyle 14 Temmuz 1914'de yasaklandı ve kapatıldı.

PRAWDA, 1917 baharında, "Halkın Kürsüsü" ve devrimci sürecin kolektif örgütleyicisi olarak önemli bir işlev gördü. Ayaklanmanın devrimci kadroları PRAWDA grupları içinde elde ettikleri deneyimlerle kadrolaştilar. 1912-1914 döneminde bu kadrolara PRAWDA çalışmasında çeliğe su verildiği gibi su verildi ve birer ateşli militan oldular. Partinin devrimci öncü işçi kadroları bu şekilde oluştu.

Sayılarla PRAWDA

- o 1912-1914 arası işçi gruplarında toplanan 2873 adet bağış
- o 645 yayınlanmış sayı
- o Günde ortalama 35-40, senede 11.000 okuyucu mektubu
- o Ortalama 60.000 tiraj
- o PRAWDA muhabirleri aracılığıyla 49 ilde dağıtılıyordu.